

Agricultural Cooperative's Role on the Development of Community Economics in Chiang Mai Province

บทบาทของสหกรณ์การเกษตรต่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดเชียงใหม่

วราภา คุณาพร^{1/}

Warapa Kunaporn^{1/}

Abstract : The objectives of this study were to investigate the business activities, quantity and size of agricultural cooperatives in Chiang Mai Province as well as their roles on the development of community economics. Sample in this study were 47 agricultural cooperative managers. Data were gathered through interviewing and from documents related. The data were also analyzed by descriptive statistics which were percentage and mean.

The result of this study showed that the main business activity was credit business. The other were purchasing, selling and saving. Generally, the bigger size the agricultural cooperative was, the more business activities conducted. Agricultural cooperatives had total invested capital of 1,229,916,151.00 Baht, while the sum of their credit business was 1,877,313,727.00 Baht which could support 51,960 members. The value of saving, purchasing and selling business were 295,849,318.00, 331,772,730.00 and 233,852,800.90 Baht respectively.

The role of agricultural cooperatives on the development of community economics could be explained in terms of enhancement of value of provincial gross domestic product, agricultural occupation, invested capital, stability of agricultural product price and development of economic status.

The study suggested that agricultural cooperatives should carried out only business activities related to agricultural occupation such as credit and purchasing business rather than expanding for more activities. Another suggestion was to promote common understanding about cooperative concept among the committees, the personel and the members in order to accelerate the development of agriculture as a whole.

^{1/}ภาควิชาส่งเสริมและเผยแพร่การเกษตร คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เชียงใหม่ 50200

^{1/}Department of Agricultural Extension, Faculty of Agriculture, Chiang Mai University, Chiang Mai 50200, Thailand.

บทคัดย่อ : การวิจัยเรื่อง “บทบาทของสหกรณ์การเกษตรต่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน เนืองหวดเซียงเหม” มวดตุ ประสงค์เพื่อศึกษาถึงลักษณะการประกอบธุรกิจ ปริมาณ และขนาดของธุรกิจของสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดเซียงใหม่ ตลอดจนบทบาทที่มีต่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน ประชากรที่ใช้ในการศึกษาเป็นผู้จัดการสหกรณ์การเกษตรในจังหวัด เซียงใหม่ จำนวน 47 ราย ทำการรวบรวมข้อมูลโดยวิธีการสัมภาษณ์และจากเอกสาร วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าสถิติพรรณนา ได้แก่ ร้อยละ และค่าเฉลี่ย

ผลการศึกษาพบว่า สหกรณ์การเกษตรดำเนินธุรกิจต่าง ๆ ได้แก่ ธุรกิจรับฝากเงิน ธุรกิจสินเชื่อ ธุรกิจการซื้อ และ ธุรกิจการขาย โดยมีธุรกิจสินเชื่อเป็นธุรกิจหลัก โดยทั่วไปสหกรณ์การเกษตรขนาดใหญ่จะดำเนินธุรกิจหลายประเภท ในขณะที่สหกรณ์การเกษตรขนาดเล็กส่วนใหญ่จะดำเนินธุรกิจเพียงประเภทเดียวหรือไม่ได้ดำเนินธุรกิจใด ๆ ทั้งสิ้น สหกรณ์ การเกษตรมีทุนดำเนินการทั้งสิ้น 1,229,916,151.00 บาท มีมูลค่าธุรกิจสินเชื่อ 1,877,313,727.00 บาท โดยการให้บริการเงินกู้ แก่สมาชิกจำนวน 51,960 สัญญา ธุรกิจรับฝากเงินมีมูลค่า 295,849,318.00 บาท ธุรกิจซื้อมียอดจำหน่าย 331,772,730.00 บาท และธุรกิจขายมีมูลค่า 233,852,800.90 บาท

ในด้านบทบาทของสหกรณ์การเกษตรต่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนพบว่าสหกรณ์การเกษตรมีบทบาทในด้านการเพิ่ม มูลค่าผลิตภัณฑ์จังหวัด ในด้านการประกอบอาชีพเกษตรกรกรรม ในด้านการเป็นแหล่งทุน ในด้านการรักษาเสถียรภาพราคา ผลิตภัณฑ์เกษตร และในการสร้างความเจริญในด้านเศรษฐกิจ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัยครั้งนี้ คือ สหกรณ์การเกษตรควรเลือกดำเนินธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการประกอบอาชีพ เกษตรกรรมมากกว่าจะขยายประเภทของธุรกิจ โดยเน้นพัฒนาธุรกิจสินเชื่อ และธุรกิจขายผลิตภัณฑ์เกษตรให้มีประสิทธิภาพ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่สมาชิก อีกทั้งการสร้างความเข้าใจอันดีเกี่ยวกับหลักการสหกรณ์ให้กับบุคลากรที่เกี่ยวข้องทุก ฝ่าย รวมทั้งเจ้าหน้าที่ คณะกรรมการ และสมาชิกของสหกรณ์การเกษตร เพื่อให้เกิดการใช้สหกรณ์การเกษตรในการแก้ไขปัญหาให้กับผู้ประกอบอาชีพเกษตรกรกรรมในที่สุด

คำนำ

แม้ว่าการพัฒนาประเทศตลอดระยะเวลา 30 ปีที่ผ่านมา ในกรอบของแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติรวม 7 ฉบับ จะสามารถทำให้ มูลค่าผลิตภัณฑ์ในประเทศสาขาเกษตรเพิ่มขึ้นประมาณ 40 เท่าตัวก็ตาม แต่เกษตรกรส่วนใหญ่ยังคง เผชิญกับปัญหาความยากจน และได้รับผลการพัฒนา ไม่มากเท่าที่ควร หากจะมองในภาพรวมปัจจุบัน เกษตรกรยังคงเป็นกลุ่มประชาชนชนบทที่ด้อยโอกาส มีขีดความสามารถจำกัดในการพัฒนาฐานะรายได้ เฉลี่ยจึงต่ำกว่าประชาชน กลุ่มอื่น ๆ ถึงแม้ว่าผลการ พัฒนาที่เล้ามาจะช่วยให้เกษตรกรมีฐานะความเป็นอยู่ดีขึ้นก็ตาม(สมเกียรติ, 2538)

องค์กรทั้งของรัฐบาลและเอกชนที่รับผิดชอบ

ขอการพัฒนาการเกษตร ได้คำนึงถึงความสำคัญ ของปัญหาที่เกิดขึ้นกับชุมชนเกษตรมาโดยตลอด โดยเฉพาะในช่วงเวลาที่ประเทศกำลังประสบวิกฤติ การณ์ทางเศรษฐกิจ อีกทั้งได้พยายามหาหนทาง แก้ไขเพื่อให้ชุมชนเกษตรสามารถประคับประคอง ตัวเองให้รอดพ้นจากปัญหาเศรษฐกิจที่กำลังรุมเร้า อยู่ไปได้ด้วยดี แนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน นับเป็นทางออกของชุมชนในการแก้ไขปัญหาของ ตนเอง

กรมส่งเสริมสหกรณ์ กระทรวงเกษตรและ สหกรณ์ เป็นหน่วยหลักหน่วยงานหนึ่งในการ พัฒนาชุมชน ได้ส่งเสริมการจัดตั้งสหกรณ์ประเภท ต่าง ๆ ขึ้นในชุมชน โดยรัฐบาลได้มุ่งใช้วิธีการ สหกรณ์การเกษตรเป็นนโยบายหลักในการแก้ไข ปัญหาของเกษตรกร มาตั้งแต่ปี พ.ศ.2459 โดย

สหกรณ์การเกษตรได้มีการดำเนินธุรกิจเพื่อสมาชิกด้านต่างๆ ที่มีผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน ได้แก่ การดำเนินงานด้านธุรกิจสินเชื่อ ธุรกิจสำหรับฝากเงิน ธุรกิจการรวบรวมและขายสินค้า ธุรกิจรวมกันซื้อ หรือ ธุรกิจร้านค้าสหกรณ์ ธุรกิจทั้ง 5 ประการดังกล่าวส่งผลให้สหกรณ์และสมาชิกเจริญเติบโตเป็นลำดับมา แม้จะมีอัตราที่ไม่สูงนัก แต่ก็นับว่าประสบความสำเร็จในระดับหนึ่ง ส่งผลให้การกระจายรายได้ไปสู่เกษตรกรพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคมในชุมชนชนบทได้ดีขึ้น (ไพลิน, 2539)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงลักษณะการประกอบธุรกิจของสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดเชียงใหม่ ตลอดจนปริมาณของธุรกิจ อันส่งผลถึงการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน

อุปกรณ์และวิธีการทดลอง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ สหกรณ์การเกษตรในจังหวัดเชียงใหม่ จำนวนทั้งสิ้น 88 สหกรณ์ แบ่งเป็นสหกรณ์การเกษตรขนาดใหญ่ 10 สหกรณ์ สหกรณ์การเกษตรขนาดกลาง 15 สหกรณ์ และสหกรณ์การเกษตรขนาดเล็ก 63 สหกรณ์ ตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงคิดเป็นร้อยละ 52 ได้สหกรณ์ทั้งสิ้น 47 สหกรณ์

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามที่ประกอบไปด้วยคำถามปลายปิด (Close-ended Question) และคำถามปลายเปิด (Open-ended Question)

วิธีทดลอง

ใช้วิธีการสังเกตการณ์และสัมภาษณ์ผู้จัดการ

สหกรณ์การเกษตรในจังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้แบบสอบถามในระหว่างเดือนกรกฎาคมถึงเดือนตุลาคม 2543 นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์โดยใช้ค่าสถิติเชิงพรรณนา ซึ่งประกอบด้วยค่าร้อยละ (Percentage) และค่าเฉลี่ย (Mean)

ผลการทดลอง

1. ข้อมูลทั่วไปของสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดเชียงใหม่

สหกรณ์การเกษตรในจังหวัดเชียงใหม่มีทั้งสิ้น 88 สหกรณ์เป็นสหกรณ์การเกษตรขนาดใหญ่ จำนวน 10 สหกรณ์ คิดเป็นร้อยละ 11.3 มีจำนวนสมาชิกเฉลี่ย 3,211.9 คนต่อสหกรณ์เป็นสหกรณ์การเกษตรขนาดกลางจำนวน 14 สหกรณ์ คิดเป็นร้อยละ 17.05 มีจำนวนสมาชิกเฉลี่ย 1,327.4 คน และเป็นสหกรณ์การเกษตรขนาดเล็กจำนวน 63 สหกรณ์ คิดเป็นร้อยละ 71.59 มีจำนวนสมาชิกเฉลี่ย 273.3 คน กล่าวได้ว่ามีเกษตรกรในจังหวัดเชียงใหม่เป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตรประมาณ 67,887 ราย

สหกรณ์การเกษตรขนาดใหญ่ร้อยละ 100 ดำเนินธุรกิจภายใต้การบริหารงานของผู้จัดการสหกรณ์ ในขณะที่สหกรณ์การเกษตรขนาดกลางร้อยละ 93.3 มีผู้จัดการเป็นผู้บริหารงานสหกรณ์และมีสหกรณ์การเกษตรขนาดเล็กร้อยละ 13.0 เท่านั้นที่มีผู้จัดการ ในส่วนของสหกรณ์การเกษตรที่ไม่มีผู้จัดการบริหารงาน จะพบว่าประธานสหกรณ์การเกษตรจะรับหน้าที่บริหารงานของสหกรณ์ทั้งหมด อย่างไรก็ตามก็ตีพบว่า มีสหกรณ์การเกษตรขนาดเล็กร้อยละ 17.3 ที่ดำเนินการโดยไม่ได้มีผู้จัดการ และประธานก็ไม่ได้เป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการแต่อย่างใด หากแต่มีเจ้าหน้าที่ของสหกรณ์อำเภอ หรือเจ้าหน้าที่องค์กรพัฒนาเอกชนเป็นผู้ดูแล ทั้งนี้สหกรณ์การเกษตรขนาดเล็กดังกล่าวไม่ได้มีการดำเนินธุรกิจใดๆ แต่

เป็นการรวมตัวของกลุ่มเกษตรกรเพื่อกิจกรรมเฉพาะอย่างเท่านั้น อาทิ สหกรณ์ผู้ใช้น้ำเกิดจากการรวมตัวกันของเกษตรกรผู้ใช้น้ำในพื้นที่หนึ่ง เป็นต้น

การศึกษาข้อมูลทั่วไปของผู้จัดการสหกรณ์การเกษตรพบว่า มีอายุเฉลี่ย 40 ปี ส่วนใหญ่ร้อยละ 63.8 เป็นชาย ร้อยละ 34.0 จบการศึกษาระดับปริญญาตรี มีระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งเฉลี่ย 6.1 ปี

2. ลักษณะการประกอบธุรกิจของสหกรณ์การเกษตร

โดยทั่วไปสหกรณ์การเกษตรขนาดใหญ่ และขนาดกลาง จะมีการประกอบธุรกิจหลายประเภท โดยเฉพาะอย่างยิ่งธุรกิจประเภทการบริการสินเชื่อเพื่อการประกอบอาชีพเกษตรให้แก่สมาชิก ซึ่งถือว่าเป็นธุรกิจหลัก ในขณะที่สหกรณ์การเกษตรขนาดเล็ก ส่วนใหญ่เป็นสหกรณ์ที่จัดตั้งขึ้นในระดับหมู่บ้านหรือตำบล มีการดำเนินงานเพียงกิจกรรมเฉพาะอย่าง มีธุรกิจการให้บริการสินเชื่อเพียงเล็กน้อย อย่างไรก็ตาม กล่าวได้ว่าสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดเชียงใหม่ ไม่ว่าจะเป็นขนาดใหญ่ กลาง หรือเล็ก ก็ล้วนแล้วแต่จัดตั้งขึ้นเพื่อช่วยเหลือสมาชิก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการประกอบอาชีพเกษตร ทั้งนี้ สหกรณ์การเกษตรจึงทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางของธุรกิจชุมชน เพื่ออำนวยความสะดวกและสร้างประโยชน์แก่ชุมชน

ธุรกิจของสหกรณ์การเกษตรมี 4 ประเภท ได้แก่

2.1 ธุรกิจรับฝากเงิน สหกรณ์การเกษตรดำเนินธุรกิจรับฝากเงินจากสมาชิก 3 ประเภท ได้แก่

2.1.1 ประเภทออมทรัพย์

สหกรณ์การเกษตรดำเนินธุรกิจรับฝากเงินประเภทออมทรัพย์ด้วยอัตราดอกเบี้ยเงินฝากเฉลี่ย

ร้อยละ 4.7 หากจะเปรียบเทียบกับอัตราดอกเบี้ยเงินฝากเฉลี่ยระหว่างสหกรณ์การเกษตรขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็กพบว่า มีค่าเป็นร้อยละ 4.3, 5.0 และ 4.7 ตามลำดับ

2.1.2 ประเภทออมทรัพย์พิเศษ

สหกรณ์การเกษตรดำเนินธุรกิจรับฝากเงินประเภทออมทรัพย์พิเศษด้วยอัตราดอกเบี้ยเงินฝากเฉลี่ยร้อยละ 6.0 สูงกว่าอัตราดอกเบี้ยจากการฝากประเภทออมทรัพย์ร้อยละ 1.3 ส่วนอัตราดอกเบี้ยเงินฝากเฉลี่ยของเงินฝากประเภทนี้ของสหกรณ์การเกษตรขนาดใหญ่ กลาง เล็ก มีค่าเป็น 5.5, 6.3 และ 5.7 ตามลำดับ

2.1.3 ประเภทฝากประจำ

สหกรณ์การเกษตรดำเนินธุรกิจรับฝากเงินประเภทฝากประจำ ระยะเวลา 3 เดือน 6 เดือน และ 12 เดือน โดยกำหนดอัตราดอกเบี้ยเงินฝากเฉลี่ยร้อยละ 6.1 หากจะเปรียบเทียบกับอัตราดอกเบี้ยเงินฝากในกลุ่มสหกรณ์การเกษตรขนาดใหญ่ กลาง และ เล็ก พบว่าเป็น 5.1, 6.6 และ 6.3 ตามลำดับ

2.2 ธุรกิจสินเชื่อ

สหกรณ์การเกษตรร้อยละ 78.7 ดำเนินธุรกิจสินเชื่อโดยการให้สมาชิกกู้ยืมเพื่อช่วยเหลือด้านเงินทุนในกรณีที่สมาชิกขาดแคลนเงินทุนในการประกอบอาชีพด้านการเกษตร นอกจากนี้ยังให้สินเชื่อเพื่อการบริโภค เพื่อนำไปปรับปรุงบ้านเรือนที่อยู่อาศัยหรือซื้อเครื่องอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เพื่อชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น การศึกษาครั้งนี้พบว่า สหกรณ์การเกษตรขนาดใหญ่ร้อยละ 90 ดำเนินธุรกิจสินเชื่อ สหกรณ์การเกษตรขนาดกลางร้อยละ 85.7 และสหกรณ์การเกษตรขนาดเล็กร้อยละ 69.5 ดำเนินธุรกิจสินเชื่อ

Table 1 Saving business of agricultural co-operative

Saving business	Agricultural co-operative		
	big scale	medium scale	small scale
Saving account (%)	80.0	90.0	30.4
- interest rate	4.3	5	4.7
special saving account (%)	60.0	78.5	21.7
- interest rate	5.5	6.3	5.7
permanent saving account (%)	60.0	64.2	21.7
- interest rate	5.1	6.6	6.3

ธุรกิจสินเชื่อที่ดำเนินงานโดยสหกรณ์การเกษตรนอกจากจะให้กู้ยืมเป็นเงินสดแล้วยังมีการให้สินเชื่อในรูปแบบสินค้าและปัจจัยการผลิตต่างๆ โดยได้แบ่งธุรกิจสินเชื่อออกเป็น 3 ประเภท

2.2.1 เงินกู้ระยะสั้น

สหกรณ์การเกษตรดำเนินธุรกิจสินเชื่อประเภทเงินกู้ระยะสั้น ด้วยอัตราดอกเบี้ยเฉลี่ยร้อยละ 11.6 ส่วนใหญ่เป็นเงินกู้ที่ใช้เพื่อการประกอบอาชีพเกษตรกรหากจะเปรียบเทียบกับอัตราดอกเบี้ยเงินกู้เฉลี่ยในกลุ่มสหกรณ์การเกษตรขนาดใหญ่ขนาดกลางและขนาดเล็กแล้วพบว่ามีค่าเป็นร้อยละ 11.0, 12.3 และ 11.3 ตามลำดับ

2.2.2 เงินกู้ระยะปานกลาง

สหกรณ์การเกษตรดำเนินธุรกิจสินเชื่อประเภทเงินกู้ระยะปานกลาง ด้วยอัตราดอกเบี้ยเฉลี่ยร้อยละ 11.8 โดยสหกรณ์การเกษตรขนาดใหญ่ดำเนินธุรกิจประเภทนี้ด้วยอัตราดอกเบี้ยเฉลี่ยร้อยละ 11.2 บาท ในขณะที่สหกรณ์การเกษตรขนาดกลางและขนาดเล็กคิดอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ระยะปานกลางร้อยละ 12.2 และ 11.8 บาท

2.2.3 เงินกู้ระยะยาว

การศึกษาพบว่าสหกรณ์การเกษตรส่วนใหญ่ที่ดองจำกัด ซึ่งเป็นสหกรณ์การเกษตรที่มีขนาดใหญ่ที่สุดของจังหวัดเชียงใหม่เพียงสหกรณ์เดียวที่มีการดำเนินธุรกิจเงินกู้ระยะยาว โดยได้กำหนดอัตราดอกเบี้ยร้อยละ 11.0 บาทต่อปี

2.3 ธุรกิจการซื้อหรือธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย

สินค้าหลักที่สหกรณ์การเกษตรจัดหาจำหน่ายแก่สมาชิกเป็นสินค้าที่ใช้เป็นปัจจัยในการประกอบอาชีพเกษตรกร ได้แก่ ปุ๋ย ยาปราบศัตรูพืช พันธุ์พืช อาหารสัตว์ ตลอดจนอุปกรณ์การเกษตรและเครื่องจักร การศึกษาครั้งนี้พบว่าสหกรณ์การเกษตรร้อยละ 93.0 ดำเนินธุรกิจประเภทนี้ โดยสหกรณ์การเกษตรขนาดใหญ่และกลางดำเนินธุรกิจการซื้อทุกสหกรณ์มีสหกรณ์การเกษตรขนาดเล็กเพียงร้อยละ 69.5 เท่านั้นที่มีธุรกิจการซื้อ สหกรณ์การเกษตรที่มีธุรกิจการซื้อร้อยละ 75 สามารถทำกำไรได้ระหว่าง 3,277.00 – 1,946,248.10 บาท และมีสหกรณ์การเกษตรร้อยละ 17.5 ที่ประสบปัญหาขาดทุนอยู่ระหว่าง 9,599.00 – 851,096.00 บาท ในขณะที่ร้อยละ 7.5 ไม่ได้กำไรหรือประสบปัญหาการขาดทุนจาก

Table 2 Credit business of agricultural co-operative.

Credit business type	Agricultural co-operative			
	big scale	medium scale	small scale	
average				
short loan interest	8.5 – 14.5	10.0 – 14.0	7.0 – 12.5	11.6
medium loan interest	8.5 – 14.5	10.0 – 13.5	11.0 – 13.0	11.6
long loan interest	11.0	-	-	11.0
offer short loan (percentage)	90	85.7	69.5	78.7
offer medium loan (percentage)	70	71.4	17.3	44.6
offer long loan (percentage)	10	-	-	2.1

ธุรกิจการซื้อสำหรับธุรกิจการซื้อสินค้าอุปโภคบริโภค ซึ่งมักดำเนินการในรูปแบบร้านค้าสหกรณ์ หรือซูเปอร์มาร์เก็ต มีสหกรณ์การเกษตรเพียงร้อยละ 12.7 เท่านั้นที่ดำเนินธุรกิจประเภทนี้ โดยร้อยละ 8.5 สามารถทำกำไรได้ระหว่าง 850.00 – 795,632.00 บาท และร้อยละ 4.2 ประสบปัญหาขาดทุน ระหว่าง 84,642.00 – 324,237.70 บาท

ธุรกิจการซื้อที่สหกรณ์การเกษตรเริ่มให้ความนิยมอีกประเภทหนึ่ง ได้แก่ ธุรกิจจัดซื้อน้ำมันปีโตรเลียม ในปัจจุบันมีสหกรณ์การเกษตรร้อยละ 19.1 ดำเนินธุรกิจประเภทนี้ โดยเป็นสหกรณ์การเกษตรขนาดใหญ่ร้อยละ 30.0 สหกรณ์การเกษตรขนาดกลางร้อยละ 35.0 และ สหกรณ์การเกษตรขนาดเล็กร้อยละ 4.3 ในด้านผลที่ได้รับจากการประกอบการ พบว่า ร้อยละ 66 สามารถทำกำไรได้ระหว่าง 25,164.80 – 801,549.20 ส่วนอีกร้อยละ 33.3 ประสบปัญหาขาดทุนอยู่ระหว่าง 240,928.20 – 706,723.30 บาท

2.4 ธุรกิจการขายหรือธุรกิจการรวบรวมและการจำหน่ายผลผลิต

สหกรณ์การเกษตรในจังหวัดเชียงใหม่ ร้อยละ 59.5 มีธุรกิจการรวบรวมผลผลิตเกษตรที่สำคัญ ได้แก่ ข้าวเปลือก ถั่วเหลือง มันฝรั่ง ข้าวโพดหอมหัวใหญ่ กระเทียม ลำไย ไข่ไก่ น้ำมันดิบ และเมี่ยง ธุรกิจประเภทนี้ถือเป็นธุรกิจหลักที่สำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งทางด้านการตลาด ดังจะพบว่ารัฐบาลได้จัดสรรงบประมาณเพื่อช่วยเหลือผ่านทางกรมส่งเสริมสหกรณ์ในการสร้างตลาดกลาง ตลอดจนโรงเรียนประเภทยุ้งฉาง เป็นต้น นอกจากนี้ยังสนับสนุนงบประมาณด้านเครื่องจักรยนต์ทางการเกษตร อาทิเช่น สหกรณ์การเกษตรสันทราย จำกัด ได้รับงบประมาณสำหรับเครื่องอบลดความชื้น 1,300,000.00 บาทและสำหรับโครงการตลาดกลางอีก 2,096,000.00 บาท

Table 3 Purchasing business of agricultural co-operative.

Purchasing business	Agricultural co-operative			
	big scale	medium scale	small scale	average
has purchasing business (percentage)	100.0	100.0	69.5	93.0
has petrol station	30.0	35.0	4.3	19.1

การศึกษาพบว่า สหกรณ์การเกษตรได้ดำเนินธุรกิจการขายในระดับจำกัด โดยมีสหกรณ์การเกษตรร้อยละ 19.1 เท่านั้นที่ดำเนินธุรกิจรวบรวมและจำหน่ายข้าวเปลือก และถั่วเหลืองร้อยละ 11.6 ดำเนินธุรกิจรวบรวมและจำหน่ายน้ำมันดิบ ร้อยละ 4.6 ดำเนินธุรกิจรวบรวมและจำหน่ายมันฝรั่ง และร้อยละ 2.3 มีธุรกิจรวบรวมและจำหน่ายข้าวโพดหอมหัวใหญ่ ถั่วเขียว เมียง และกระเทียม ส่วนใหญ่สหกรณ์การเกษตรขนาดใหญ่จะดำเนินธุรกิจประเภทนี้ถึงร้อยละ 90 โดยมีสหกรณ์การเกษตรขนาดกลางและเล็กดำเนินธุรกิจประเภทนี้เพียงร้อยละ 57.0 และ 47.8 ตามลำดับ

การที่สหกรณ์การเกษตรมีการดำเนินงานธุรกิจการขายน้อยก็เนื่องมาจากมีสมาชิกขายผลผลิตเกษตรให้สหกรณ์การเกษตรน้อย เกษตรกรสมาชิกสหกรณ์การเกษตรนิยมขายผลผลิตเกษตรเอง เช่น ขายให้พ่อค้าโดยคำนึงถึงราคาขายเป็นสำคัญ ดังจะพบว่าสหกรณ์การเกษตรที่ดำเนินธุรกิจรวบรวมและจำหน่ายข้าวมีสมาชิกร่วมขายผลผลิตข้าวเพียงร้อยละ 40 ส่วนผลผลิตถั่วเหลืองมีสมาชิกร่วมขายถั่วเหลืองให้สหกรณ์ร้อยละ 30 และมีสมาชิกร่วมขายหอมหัวใหญ่ให้สหกรณ์เพียงร้อยละ 3.1 เท่านั้น อย่างไรก็ตามก็พบว่า สำหรับผลผลิตเกษตรประเภทเมียงและน้ำมันดิบ มีสมาชิกร่วมขายผลผลิตให้สหกรณ์มากถึงร้อยละ 90 และ 53.2 ตามลำดับ

3. ปริมาณธุรกิจของสหกรณ์การเกษตร

3.1 สหกรณ์การเกษตรมีทุนดำเนินการทั้งสิ้น 1,229,916,151.00 บาท แบ่งเป็นทุนเรือนหุ้นและหุ้นพิเศษ มูลค่า 405,029,326.00 บาท เป็นเงินสำรองมูลค่า 185,048,945.00 บาท เป็นเงินทุนอื่น ๆ มูลค่า 41,621,789.00 บาท เป็นเงินกู้จากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร มูลค่า 404,483,845.00 บาท เป็นเงินกู้จากกรมส่งเสริมสหกรณ์ มูลค่า 165,372,604.00 บาท และเป็นเงินกู้จากแหล่งอื่น ๆ มูลค่า 28,359,642.00 บาท

3.2 ธุรกิจสินเชื่อ สหกรณ์การเกษตรดำเนินธุรกิจสินเชื่อโดยได้ให้บริการสินเชื่อแก่สมาชิกทั้งสิ้น 51,960 สัญญา มีมูลค่าทั้งสิ้น 1,877,313,727.00 บาท โดยแบ่งเป็นสินเชื่อระยะสั้น จำนวน 24,981 สัญญา มูลค่า 711,654,987.00 บาท เป็นสินเชื่อระยะปานกลาง จำนวน 26,943 สัญญา มูลค่า 1,159,720,611.00 บาท และเป็นสินเชื่อระยะยาว จำนวน 36 สัญญา มูลค่า 5,938,129.00 บาท

สำหรับการชำระคืนเงินกู้ พบว่า สมาชิกสหกรณ์การเกษตรมีความสามารถในการชำระคืนเงินกู้ระยะสั้นคิดเป็นมูลค่า 353,487,246.00 บาท จากเงินให้กู้ทั้งหมด 711,654,987.00 บาท คิดเป็นร้อยละ 49.6 ในส่วนของเงินกู้ระยะปานกลาง พบว่าสมาชิกสามารถคืนเงินกู้ได้คิดเป็นมูลค่า 283,430,952.00 บาท จากยอดเงินกู้ 1,159,720,611.00 บาท คิดเป็นร้อยละ 24.4 สำหรับเงินกู้ระยะยาวยังคงมียอดกู้คง

เหลือเท่าเดิมคือ 5,938,129.00 บาท เนื่องจากยังไม่ครบระยะเงินกู้ รวมการชำระคืนเงินกู้ทั้งสิ้น 636,918,216.00 บาท และมีเงินกู้คงเหลือที่สมาชิกทั้งสิ้น 34,380 สัญญา คิดเป็นมูลค่า 1,377,166,147.00 บาท

4. ปริมาณธุรกิจรับฝากเงิน

4.1.1 ประเภทฝากออมทรัพย์

สหกรณ์การเกษตรมีบัญชีเงินฝากออมทรัพย์ทั้งสิ้น 36,245 บัญชี คิดเป็นมูลค่า 328,512,965.00 บาท

4.1.2 ประเภทฝากออมทรัพย์พิเศษ

สหกรณ์การเกษตรมีบัญชีเงินฝากออมทรัพย์พิเศษทั้งสิ้น 11,182 บัญชี คิดเป็นมูลค่า 429,112,259.00 บาท

4.1.3 ประเภทฝากประจำ

สหกรณ์การเกษตรมีบัญชีเงินฝากประจำทั้งสิ้น 18,508 บัญชี คิดเป็นมูลค่า 295,849,318.00 บาท

รวมบัญชีเงินฝากของสหกรณ์การเกษตรทั้ง 3 ประเภท เป็น 65,935 บัญชี คิดเป็นมูลค่า 1,053,474,542.00 บาท

5. ปริมาณธุรกิจการซื้อหรือธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย

ธุรกิจการซื้อหรือธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่ายแบ่งได้ 3 ประเภท

5.1 ธุรกิจจัดหาสินค้าปัจจัยทางด้านเกษตร มาจำหน่ายพบว่ามียอดซื้อทั้งหมด 216,350,536.00 บาท และมียอดขายรวม 223,575,675.00 บาท มีกำไรทั้งสิ้น 10,097,047.00 บาท

5.2 ธุรกิจจัดหาสินค้าอุปโภคบริโภคมาจำหน่าย พบว่ามียอดซื้อทั้งสิ้น 27,137,086.00 บาท และมียอดขายทั้งสิ้น 31,916,060.00 บาท ได้กำไรรวม 565,140.00 บาท หากจะเปรียบเทียบการดำเนินธุรกิจด้านนี้ในกลุ่มสหกรณ์ทั้ง 3 ประเภท จะพบว่าสหกรณ์การเกษตรขนาดใหญ่เท่านั้นที่สามารถดำเนินธุรกิจแล้วได้

กำไร แต่สหกรณ์การเกษตรขนาดกลางและขนาดเล็กจะประสบปัญหาการขาดทุน สาเหตุเนื่องมาจากระบบการจัดทำบัญชีซื้อ – ขาย ยังบกพร่องและมีรายการสินค้าสูญหายโดยขาดผู้รับผิดชอบ

5.3 ธุรกิจจัดหาน้ำมันปีโตรเลียมมาจำหน่าย สหกรณ์การเกษตรนิยมดำเนินธุรกิจประเภทนี้มากขึ้นเป็นลำดับ โดยการจัดสร้างสถานีบริการน้ำมันเป็นของสหกรณ์เองและจำหน่ายทำการจัดหา น้ำมันปีโตรเลียมจากบริษัทบางจากประเทศไทยจำกัดพบว่ามียอดซื้อทั้งสิ้น 69,195,967.05 บาท ยอดรวมทั้งสิ้น 76,280,995.87 บาท และมีกำไรรวม 355,435.80 บาท

รวมธุรกิจการซื้อหรือธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่ายทั้งสามประเภท พบว่ามียอดซื้อรวม 308,683,617.00 บาท ยอดขายรวม 331,772,730.00 บาท และมีกำไรทั้งสิ้น 11,017,622.00 บาท

6. ปริมาณธุรกิจการขายหรือธุรกิจการรวบรวมและการจำหน่ายผลผลิต

6.1 ธุรกิจการขาย หรือธุรกิจการรวบรวม และจำหน่ายน้ำมันดิบเป็นธุรกิจที่มีปริมาณสูงที่สุดในบรรดาธุรกิจขาย มีมูลค่าสูงถึง 120,270,190.00 บาท เนื่องมาจากเป็นธุรกิจการขายที่มีสมาชิกเข้ามาใช้บริการมากกว่าประเภทอื่น ๆ คือมีสมาชิกรวมกิจกรรมถึงร้อยละ 60

6.2 ธุรกิจการขายหรือธุรกิจการรวบรวม และจำหน่ายถั่วเหลืองเป็นธุรกิจประเภทพืชผลเกษตร ที่มีปริมาณสูงที่สุดกล่าวคือมีมูลค่าสูงถึง 59,987,195.00 บาท

6.3 ธุรกิจการขายหรือธุรกิจการรวบรวม และจำหน่ายข้าวเปลือกมีมูลค่าธุรกิจ 33,853,945.00 บาท

6.4 ธุรกิจการขายหรือธุรกิจการรวบรวม และจำหน่ายกระเทียม มีมูลค่าธุรกิจ 9,031,559.00 บาท

6.5 ธุรกิจการขายหรือธุรกิจการรวบรวม
และจำหน่ายมันฝรั่ง มีมูลค่าธุรกิจ 6,901,425.00 บาท

6.6 ธุรกิจการขายหรือธุรกิจการรวบรวม
และจำหน่ายหอมหัวใหญ่ มีมูลค่าธุรกิจรวม
2,000,000.00 บาท

6.7 ธุรกิจการขายหรือธุรกิจการรวบรวม
และจำหน่ายข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มีมูลค่าธุรกิจรวม
686,494.00 บาท

6.8 ธุรกิจการขายหรือธุรกิจการรวบรวม
และจำหน่ายมีเยิง มีมูลค่าธุรกิจรวม 852,623.90 บาท

6.9 ธุรกิจการขายหรือธุรกิจการรวบรวม
และจำหน่ายวุ้นเนื้อ มีมูลค่าธุรกิจ 82,000.00 บาท

รวมธุรกิจการขายหรือธุรกิจรวบรวมและ
จำหน่ายผลผลิต มีมูลค่าทั้งสิ้น 233,665,431.00 บาท

7. บทบาทของสหกรณ์การเกษตรที่มีต่อการพัฒนา เศรษฐกิจชุมชนในจังหวัดเชียงใหม่

7.1 บทบาทในการเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์
จังหวัด (Gross Provincial Product : GPP) เนื่อง
จากเศรษฐกิจจังหวัดเชียงใหม่ขึ้นอยู่กับสินค้าเกษตรเป็น
สำคัญรองลงมาจากภาคบริการและภาคอุตสาหกรรม
โดยมีสัดส่วนร้อยละ 14.6 ของผลิตภัณฑ์จังหวัด
เชียงใหม่ การศึกษามูลค่าผลิตภัณฑ์ภาคเกษตรใน
จังหวัดเชียงใหม่ ณ ราคาประจำปี พ.ศ.2541 พบว่ามี
มูลค่าผลิตภัณฑ์เป็น 11,978,000,000.00 บาท ส่วน
ใหญ่เป็นมูลค่าผลิตภัณฑ์จากพืชมูลค่าสูงถึง
9,718,000,000.00 บาท หรือร้อยละ 81.1 (ศูนย์วิจัย
ภาคเหนือ, สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจ
และสังคมแห่งชาติ) ส่วนในปี 2542 มูลค่าผลิตภัณฑ์
จังหวัดเชียงใหม่ สาขาเกษตรกรรม เป็น
11,264,823,000.00 บาท โดยเป็นมูลค่าผลิตภัณฑ์จาก
พืช 8,680,353,000.72 บาท คิดเป็นร้อยละ 77 (สำนัก
งานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและ
สหกรณ์) ผลิตภัณฑ์สาขาเกษตรเหล่านี้ก็ล้วนแล้วได้มา

จากการผลิตของเกษตรกร ซึ่งส่วนใหญ่เป็นสมาชิก
สหกรณ์การเกษตร และต่างก็ได้รับบริการจาก
สหกรณ์การเกษตรทั้งสิ้น จึงนับได้ว่าสหกรณ์การ
เกษตรมีบทบาทในการเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์จังหวัด
อย่างแท้จริง

7.2 บทบาทของสหกรณ์การเกษตรในการ
ประกอบอาชีพของสมาชิก โดยสหกรณ์การเกษตร
ได้ให้บริการเงินกู้แก่สมาชิกที่ขาดแคลนเงินทุนใน
การประกอบอาชีพ ทำให้สมาชิกมีเงินลงทุนในการ
ประกอบอาชีพอันก่อให้เกิดรายได้ ทำให้สมาชิกมี
ความเป็นอยู่ดีขึ้น หากจะพิจารณาปริมาณธุรกิจสิน
เชื่อของสหกรณ์การเกษตร ในจังหวัดเชียงใหม่
จะพบว่าได้ให้บริการเงินกู้แก่เกษตรกรสมาชิกถึง
51,960 สัญญา คิดเป็นมูลค่าถึง 1,877,313,727.00
บาท นับว่าเงินกู้เหล่านี้ได้มีส่วนผลักดันให้เกิด
กระแสเศรษฐกิจหมุนเวียนในจังหวัดเชียงใหม่เป็น
การช่วยเหลือผู้ที่ประกอบอาชีพเกษตรอย่างแท้จริง
หากขาดเสียซึ่งการบริการเงินกู้จากสหกรณ์การ
เกษตรแล้ว การผลิตทางด้านการเกษตรย่อมต้อง
ประสบปัญหามากขึ้น เนื่องจากเกษตรกรมีฐานะ
ยากจน ไม่มีเงินออม จึงไม่มีเงินลงทุนในการ
ประกอบอาชีพ

7.3 บทบาทของสหกรณ์การเกษตรในการ
เป็นแหล่งทุนให้กับสมาชิก แม้ว่ารัฐบาลจะได้
กำหนดนโยบายพร้อมทั้งจัดแผนงานสนับสนุนภาค
เกษตรกรรมมาโดยตลอดเนื่องจากได้ตระหนักถึงปัญหา
ทางด้านเศรษฐกิจของเกษตรกร จนได้มีการจัดตั้ง
สถาบันการเงินเพื่อบริการแก่ผู้ประกอบการเกษตร โดย
เฉพาะ อาทิ การจัดตั้งธนาคารเพื่อการเกษตรและ
สหกรณ์การเกษตรแล้วก็ตาม ก็ยังพบว่าบริการดัง
กล่าวหาได้ครอบคลุมกลุ่มผู้ประกอบการอาชีพ
เกษตรกรรมอย่างทั่วถึงไม่ สหกรณ์การเกษตรนับ
เป็นสถาบันการเงินที่สามารถให้บริการเงินกู้แก่
เกษตรกรได้อีกส่วนหนึ่ง จากการศึกษาพบว่า

สหกรณ์การเกษตรในจังหวัดเชียงใหม่ไม่มีทุนดำเนินการทั้งสิ้นถึง 1,229,916,151.00 บาท ซึ่งสามารถใช้เป็นแหล่งทุนเพื่อผ่อนปรนความรุนแรงของปัญหาการขาดแคลนเงินทุนในการประกอบอาชีพไปได้อีกระดับหนึ่ง

7.4 บทบาทของสหกรณ์การเกษตรในการรักษาเสถียรภาพราคาผลผลิตการเกษตร เนื่องจากการผลิตทางการเกษตรนั้น ผู้ผลิตไม่สามารถควบคุมสถานการณ์การผลิตได้ ไม่ว่าจะเป็นในด้านปริมาณหรือราคา โดยเฉพาะอย่างยิ่งเกษตรกรรายย่อยที่ไม่มีอำนาจต่อรองด้านราคาผลผลิตได้เลย เมื่อสหกรณ์การเกษตรได้ดำเนินธุรกิจขายหรือธุรกิจรวบรวมสินค้าเพื่อจำหน่าย โดยการรวบรวมผลผลิตเกษตรจากสมาชิกและทำหน้าที่ต่อรองราคาในการขายผลผลิตของสมาชิกเพื่อให้สมาชิกสามารถขายสินค้าได้ในราคาที่เป็นธรรม การศึกษาครั้งนี้ พบว่าสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดเชียงใหม่ได้ดำเนินธุรกิจขายผลผลิตเกษตรหลายประเภทได้แก่ น้ำมันดิบ ถั่วเหลือง ข้าวเปลือกกระเทียม มันฝรั่ง หอมหัวใหญ่ ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ เมียง และวุ้นเนื้อ คิดเป็นมูลค่ารวมทั้งสิ้นถึง 233,852,800.92 บาท ในบรรดาผลผลิตเกษตรเหล่านี้พบว่าผลผลิตเกษตรที่มีมูลค่าธุรกิจสูงที่สุดคือน้ำมันดิบ โดยมีมูลค่าสูงถึง 120,270,190.00 บาท

7.5 บทบาทของสหกรณ์การเกษตรในการสร้างความจำเริญด้านเศรษฐกิจให้กับชุมชน โดยเป็นแหล่งสะสมเงินออม สหกรณ์การเกษตรดำเนินธุรกิจรับฝากเงินมีบัญชีเงินฝากทั้งสิ้น 65,939 บัญชี มูลค่ารวม 1,053,474,542.00 บาท เงินออมจำนวนนี้นอกจากสมาชิกจะสามารถใช้ในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ได้ทุกเวลา เป็นความพร้อมในการดำเนินชีวิตแล้ว ยังสามารถใช้เป็นทุนดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรอีกทางหนึ่งด้วย

สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการศึกษา

สหกรณ์การเกษตรในจังหวัดเชียงใหม่มีทั้งสิ้น 88 สหกรณ์เป็นสหกรณ์การเกษตรขนาดใหญ่จำนวนร้อยละ 11.3 มีจำนวนสมาชิกเฉลี่ย 3,211.9 คน เป็นสหกรณ์การเกษตรขนาดกลางร้อยละ 17.05 มีสมาชิกเฉลี่ย 1,327.4 คน และเป็นสหกรณ์การเกษตรขนาดเล็กร้อยละ 71.59 มีจำนวนสมาชิกเฉลี่ย 273.3 คน เกษตรกรในจังหวัดเชียงใหม่เป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตรประมาณ 67,887 ราย

สหกรณ์การเกษตรประกอบธุรกิจ 4 ประเภท ส่วนใหญ่เป็นธุรกิจประเภทการบริการสินเชื่อ โดยมีสหกรณ์การเกษตรร้อยละ 78.7 ดำเนินธุรกิจประเภทนี้ โดยได้ให้บริการสินเชื่อแก่สมาชิกทั้งสิ้น 51,960 สัญญา คิดเป็นมูลค่าทั้งสิ้น 1,877,313,727.00 บาทสำหรับธุรกิจรับฝากเงิน สหกรณ์การเกษตรมีบัญชีรับฝากเงินทั้งสิ้น 65,935 บัญชี คิดเป็นมูลค่า 1,053,474,542.00 บาท ในส่วนของธุรกิจการซื้อ พบว่ามียอดซื้อรวม 308,683,617.00 บาท และยอดรวมขาย 331,772,730.00 บาท มีกำไรทั้งสิ้น 11,017,622.00 บาท ธุรกิจการขายหรือธุรกิจการรวบรวมและจำหน่ายผลผลิตมีมูลค่ารวม 233,665,431.00 บาท โดยมีทุนดำเนินการทั้งสิ้น 1,229,916,151.00 บาท

จะเห็นได้ว่าสหกรณ์การเกษตรมีบทบาทต่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนในจังหวัดเชียงใหม่ทำให้เกิดกระแสการเคลื่อนไหวของเม็ดเงินในกลุ่มผู้ประกอบการอาชีพเกษตรอย่างแท้จริง ส่งผลให้เกิดการเพิ่มขึ้นของมูลค่าผลิตภัณฑ์จังหวัด บทบาทโดยตรงต่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนได้แก่ บทบาทการเป็นแหล่งทุนในการประกอบอาชีพเกษตรและการดำรงชีพด้านอื่นๆ นอกจากนี้ยังมีบทบาทสำคัญใน

การรักษาเสถียรภาพราคาผลผลิตเกษตร โดยทำ
หน้าที่ด้านการตลาด นับเป็นการสร้างความสำคัญ
ในด้านเศรษฐกิจของประชาชนภาคเกษตรอย่างแท้
จริง

ข้อเสนอแนะ

1.แม้จะพบว่าสหกรณ์การเกษตรได้มีบทบาทต่อ
การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนอย่างเป็นรูปธรรม ปรากฏให้
เห็นชัดเจนก็ตามที่พบว่าสหกรณ์การเกษตรยังมีข้อจำกัด
ในการดำเนินงานอยู่หลายประการ อาทิการดำเนินงานธุรกิจ
หลายประเภทพร้อมกันไปทำให้ประสิทธิภาพของการ
ดำเนินงานธุรกิจประเภทต่างๆ ลดลง ผู้วิจัยจึงเสนอแนะ
ให้สหกรณ์การเกษตรเลือกดำเนินธุรกิจเฉพาะที่
ตรงต่อความจำเป็นของสมาชิกมากกว่าจะมุ่งขยายธุรกิจ
ใหม่ๆ โดยมุ่งเพียงธุรกิจสินเชื่อและธุรกิจการรวบรวม
และจำหน่ายผลผลิตเป็นสำคัญ เนื่องจากธุรกิจทั้ง 2
ประเภทสามารถแก้ไขปัญหาที่แท้จริงของเกษตรกร
ได้

2.พัฒนาความรู้และความเข้าใจของสมาชิก
สหกรณ์ โดยจัดการประชุมสมาชิกสหกรณ์การ
เกษตร 2 เดือนต่อครั้ง

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยเรื่อง“บทบาทของสหกรณ์การเกษตร
ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนในจังหวัดเชียงใหม่” เป็น
งานวิจัยที่ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยประจำปีงบประมาณ
2543 จากมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ที่ให้กับคณะ
เกษตรศาสตร์ผู้วิจัยมีความตั้งใจที่จะชี้ให้เห็นถึงบทบาท
จากสหกรณ์การเกษตรที่มีต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ
ชุมชนที่เป็นรูปธรรม เพื่อสนับสนุนให้มีความ
พยายามที่จะใช้หลักการ สหกรณ์ในการพัฒนาการ
เกษตรอันเป็นรากฐานของเศรษฐกิจของประเทศต่อ

ไปอย่างไม่หยุดยั้ง

งานวิจัยครั้งนี้ใช้เวลาศึกษารวบรวมข้อมูล
วิเคราะห์และเขียนผลการศึกษาตลอดจนพิมพ์เสร็จ
เป็นรูปเล่มที่สมบูรณ์ประมาณ 15 เดือน เริ่มตั้งแต่เมื่อ
 กุมภาพันธ์ 2543 ถึง พฤษภาคม 2544 โดยได้รับความ
ร่วมมืออย่างดียิ่งจากหลายฝ่าย ขอขอบพระคุณ
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และคณะเกษตรศาสตร์ที่ได้
พิจารณาจัดสรรทุนอุดหนุนการทำวิจัยครั้งนี้ อาจารย์
ประคองศรี ฤทธาภรณ์ ที่เอื้อเฟื้อให้ข้อมูลประกอบ
การเขียนรายงาน ตลอดจนผู้จัดการสหกรณ์การ
เกษตรในจังหวัดเชียงใหม่ ที่ได้เสียสละเวลาให้
ข้อมูลเพื่อใช้ในการวิเคราะห์ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งใน
ความร่วมมือดังกล่าว ประโยชน์ที่จะได้รับจากการ
วิจัยครั้งนี้ได้มาจากการมีส่วนร่วมของท่านที่ได้กล่าว
นามไปแล้ว

เอกสารอ้างอิง

- ชัยสิทธิ์ เกลิมมีประเสริฐ, 2541. เศรษฐกิจชุมชนพึ่งตน
เอง : ทางรอดของชนบทไทย สยามรัฐสัปดาห์
วิจารณ์ 27 ก.ย. – 3 ต.ค.41.
- ทองโรจน์ อ่อนจันทร์, 2538. ธุรกิจของสหกรณ์การเกษตร
: แนวคิด ผลการดำเนินงานและขอบเขตการ
ประชุมทางวิชาการ งานวันสหกรณ์แห่งชาติครั้งที่
4, 27 – 28 ก.พ. 2538,
- สันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทยร่วมกับภาควิชา
สหกรณ์ คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัย
เกษตรศาสตร์
- พวงเงิน ธนะภูมิและคณะ (2532) การศึกษาผลการดำเนินงาน
ของสหกรณ์นิคมวังทองจำกัด จังหวัด
พิษณุโลก ปี 2525 – 2530. กรุงเทพฯ
- กรมส่งเสริมสหกรณ์ผลิตภัณฑ์จังหวัดสาขาเกษตรกรรม
จังหวัดเชียงใหม่ ฉบับปี 2542, เอกสารสถิติการ
เกษตร, สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวง
เกษตรและสหกรณ์

ไพลิน ศุภกิจวิเลขการ (2539) การสร้างเครือข่ายกระบวนการเรียนรู้ทางธุรกิจสู่สหกรณ์การเกษตร หนังสือพิมพ์สหกรณ์, ก.ค. – ก.ย. 2539. กรมส่งเสริมสหกรณ์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.

มนตรี กรรพุมมาลย์ (2539) ความต้องการในการประกอบอาชีพ แนวทางส่งเสริมอาชีพที่เหมาะสมของสมาชิกโครงการหมู่บ้านสหกรณ์ อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ กรุงเทพฯ สำนักงานแรงงานเร่งรัดพัฒนาชนบท.

วินัย จตุทองและคณะ (2534) สหกรณ์การเกษตรหมู่บ้านสหกรณ์สันกำแพง จำกัด อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ : รายงานผลการวิจัย ม.ป.ท. :ม.ป.พ

สถิติการเกษตรของประเทศไทยปีเพาะปลูก 2541/42 ศูนย์สารสนเทศการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กรุงเทพฯ. 2542. เอกสารสถิติการเกษตร เลขที่ 10/2543.

สถิติสหกรณ์ในประเทศไทย. 2542. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. กรมส่งเสริมสหกรณ์ 1 มกราคม 2542

สมเกียรติ วิฑิตเวท (2538) “สหกรณ์กับการแก้ปัญหาตลาดสินค้าเกษตร” หนังสือวันสหกรณ์แห่งชาติ สันติบาลสหกรณ์แห่งประเทศไทย กรุงเทพมหานคร สมุดรายนงานสถิติจังหวัดฉบับ พ.ศ. 2542 สำนักงานสถิติจังหวัดเชียงใหม่ สำนักงานสถิติแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี

อัญชลี เจ็งเจริญ, 2541. “บทบาทของสหกรณ์การเกษตรในการสนองตอบความต้องการ ของเกษตรกร : ศึกษาเฉพาะกรณีสหกรณ์การ เกษตรแจ้ห่ม – เมืองปาน” วารสารเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัย เชียงใหม่ 2:5 (เม.ย. – มิ.ย.) มหาวิทยาลัย เชียงใหม่

อารีย์ เชื้อเมืองพาน, 2541. “บทบาทของธุรกิจสะสมทุนในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของชุมชนภาคเหนือ”. วารสารเศรษฐศาสตร์ 2:5 (เม.ย. – มิ.ย.) มหาวิทยาลัย เชียงใหม่